

ענף הבקר בכפר-רופין לסוף תשכ"ד

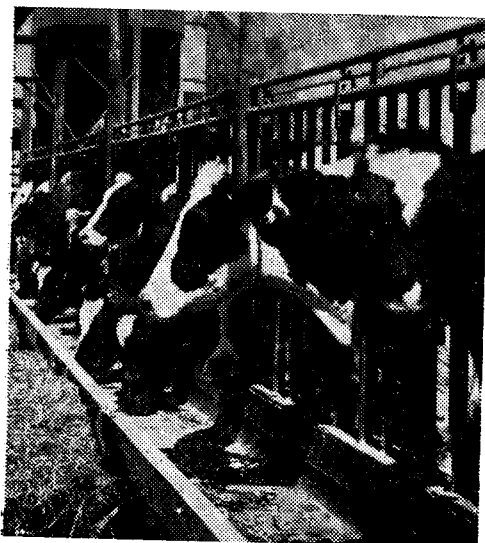
לפרות שני סוגי תחמיצים, המהווים כיום את רובו של המזון הגס. כל פרה מקבלת כ-17 ק"ג ביום מתחמיצי השיבולת והקודקודים. תחמיץ הקודקודים הוא מספוא חדש במשקנו ומצאנוהו מתאים מאוד. שני התחמיצים שהוכנו השנה הם מטיב מעולה ואחוז הפחת בחפירה הוא אפסי כמעט; הפרות אוכלות את התחמיצים עד תום.

קצירת ירק. ניסינו השנה בפעם ראשונה לקצור ירק ולהביאו לאיבוסים. שינוי זה נכנס לאט לאט למסלול; המגמה היא שצוות הרפתנים יהיה אחראי לקציר ולגידול הירק, דבר שניסו בהצלחה במשקים רבים.

פיטורי הפועל השכיר. בעקבות השינויים הנ"ל נמצאה האפשרות לפטר את הפועל השכיר. נדמה לנו שע"י כך השגנו דברים חשובים, הק" שורים בעיקר בהרגשה, ומותר לומר שכל הרפי תנים מרגישים טוב יותר מבחינות רבות, ודי לחכימא ברמיזה.

פרטים על הסככה החדשה

"תולדות" הסככה החדשה בכפר-רופין מתחיל לים בנסיעותיו של יוסי לארה"ב. שם הוא ראה

האיבוסים בחצר הסככה החדשה

אנו נמצאים בסוף העונה. כלומר — רוב הפרות והמבכירות הן בהריון גבוה ובסוף תקר פת החליבה שלהן.

הקיץ מתקרב לאט לאט לסימו; השנה הוא היה נוח, יחסית, ונדמה לנו שהפרות סבלו פחות מאשר אשתקד. בעונה הקרובה צפויות כתשעים המלטות — קצת פחות מאשר בשנה הקודמת, וזאת — מפאת יציאת פרות רבות בשל מחלת הפה והטלפיים. בזמן האחרון היו מספר הפלות במבכירות ופרות, אך נקווה שהתופעה הזאת תיעצר ונזכה לראות עגלים חיים ולא פגים מתים. קנינו מספר מבכירות ופרות בהר" יון מתקדם לשם שיפור תכנית ההמלטות. הש" קענו בכך סכומים גדולים, אך מכירת הפרות שלא התעברו, תחזיר את ההשקעה.

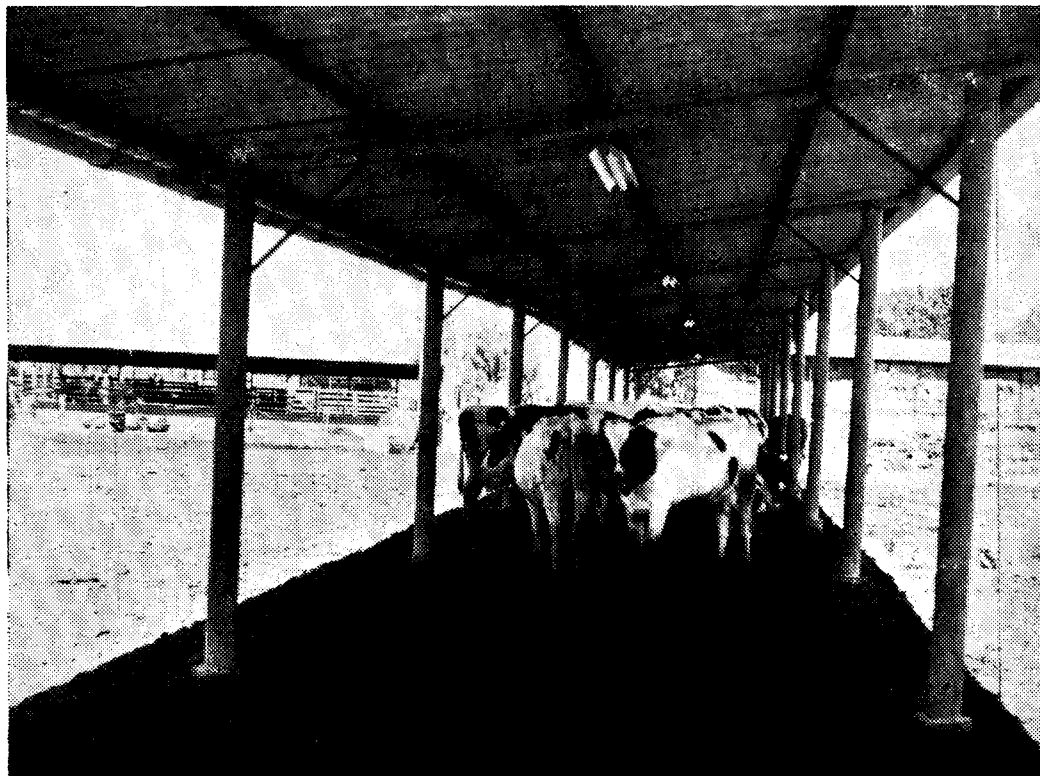
להלן נמסור על שינויים יסודיים בענף שחלו בשנה האחרונה ואשר ישפיעו ודאי לטובה בט" ווח ארוך.

ביסוס צוות העובדים. גיבשנו, תוך השנה האחרונה, צוות של צעירים, הרואים את עצמם כנושאים בעול הענף.

מעבר לשתי חליבות. עברנו לשתי חליבות, נזהג שהופך אט אט לשיטת-קבע בכל המשקים; יש להניח ששינוי זה יפתור במידת-מה את הבעיות המופיעות בעקב עבודת המשמרות, מב" לי לגרום הפסד ניכר בחלב. מהנסיון הקצר של שבועיים נוכחנו, שבתחילה היתה אמנם ירידה קטנה בתנובת החלב, אך מיד לאחר מכן חלה שוב עליה והגענו לכמות הקודמת בקירוב, שהושגה ב-3 חליבות.

הפסקת רעיית הפרות. המרעה הוא אמנם מזון זול, אך מעייף את הפרה, הזקוקה, לשם ייצור החלב, למנוחה רבה. עצם ההליכה למר" עה וההתרוצצות בשטח ובדרכים גוזלים אנרגיה רבה. כמו כן אין צריכת המזון במרעה בדוקה די וקשה לדעת מהי הכמות שכל פרה אוכלת. בהאבסה בסככה אפשרית שקילה מדויקת של המזון הגס וביקורת מתמדת על מנת המזון של כל פרה ופרה.

הגשת מזון רב בצורת תחמיצים. אנו מגישים

הפרות חוסות בצל הסככה החדשה

פרטי התוכנית עובדו ע"י אנשי המקצוע שלנו, ששמעו את חוות הדעת של המומחים הנ"ל. מה הם איפוא הדברים המייחדים מבנה זה לעומת הסככות המקובלות?

(1) בנייה זולה: הבנין ל-54 חולבות עלה לנו, בביצוע עצמי כ-15,710 ל"י; בכלל זה 304 י"ע של בעלי מלאכה, שחושבו במחיר של 20 ל"י ליום. ההשקעה לראש היא 291 ל"י. לשם השוואה נזכיר שמשק שכן, הבונה כעת רפת, כבר עבר על הסכום של 600 ל"י לראש וטרם סיים את הבנייה.

(2) חיסכון בחומר ריפוד. אנו מרפדים ב-2 טונות קש לראש ולשנה, בחורף בעיקר. בבניין החדש הוקצה שטח חצר של 30 מ"ר לראש, שהוא גדול בהרבה מהמקובל; הודות לכך אפשר לא לרפד במשך כל העונה. זה יחסוך לנו כ-7000

מבני בקר זולים ויעילים. לראשונה בנינו בשיטה החדשה את המכלאה בשייך-מוחמד. הגדרות עשויות כבלי פלדה משומשים, שהם זולים בהרבה מצינורות ברזל, וגם האיוורור טוב בהרבה מבמיכלאה, עשויה לוחות עץ או צינורות. אחרי גמר הקמת המבנה לבקר, בנינו לפני שנתיים דיר עגלים, אף הוא מכבלים, אולם שגינו בבחירת השטח לבנייה.

לפני שנה וחצי הוחלט לבנות מבנה חדש ל-50-55 ראש. על סמך הניסיון שהצטבר, הוצע לבנות בשיטות זולות וחדישות יותר. עובדה תוכנית ראשונה ע"י הרפתנים, יוסי, הבנאים והמסגרים, הוכנסו בה שינויים ותיקונים לאחר התייעצות עם אנשי מקצוע שונים: חיים שור, מדריך בקר ארצי, הנדל, מומחה למבנים ויועץ צים לבעיות טופוגראפיות של החצר וכדומה.

- ל"י לשנה. אמנם יצומצם ייצור זבל אורגאני רקוב, אולם, כידוע, אין לנו מחסור בזבל זה. (3) שיפועים. עוד לפני התחלת הבנייה ערכנו משטח מיוחד מאדמה לבנה. סודרו בשטח שיפועים והמים יתנקזו מן החצר החוצה. בעקב הקצאת שטח גדול לפרה, לא יופרע הנגר העילי מדריכות הפרות, ונוכחנו בשנה שחלפה שלא היה בוך בחצר, פרט לפרוזדור הכניסה למכון החליבה, שאותו נשפץ השנה.
- (4) סככת צל הוקמה מצד מזרח והאיבר סים הם מצד מערב. המרחק מסככת הצל עד לאיבוס הוא 30 מ', שמעליו אין כלל גג. בשיטה זו, איזור האיבוסים הוא יבש תמיד, ואינו משמש מקום מרבץ לבהמות, החוזרות לסככה לאחר גמר האכילה. לא היו לנו בעיות בהאבסה בחר רף. מובן שיש להקפיד על כך ולא לחלק תעורר בת בגשם.
- (5) השוקת היא מבטון, כבעבר. חזרנו לשיטה זו כדי שיימצאו תמיד מים קרירים
- לשתייה. (6) את הזבל היבש שבחצרות מרכזים בטרקטור-אופן, אליו צמד מדרג (גריידר) ומוציאים אותו מהחצר.
- (7) לאורך האיבוס אין דרך סלולה מבחוץ; קרונית על פסים מובילה את התערוכת מהמיכ-לים, העומדים בקירבת הבנין.
- אם נסכם את החיסכון בהון השקעה לראש והקימוץ ברפד, נגיע לחיסכון כולל של 200 ל"י בקירוב לראש בשנה; כדי להשיג רווח נוסף של 200 ל"י מכל פרה, עליה להניב 800-1000 ליטר חלב נוספים על תנובתה הרגילה. שיטת בנייה זו חשובה בכך, שהיא זולה יור תר בהשקעה ובאחזקה שוטפת, ואף על פי כן היא עונה על כל הדרישות של אנשי המקצוע. בנייה זו מומלצת היום ע"י רכזי ענף הבקר באיזורים השחונים, עמק בית-שאן והנגב. הרפתנים ומשח פ.

כפר רופין, ספטמבר 1964

קמח אספסת לבני-בקר

ברוסיה נערך ניסוי יסודי בהספקת ויטמינים ע"י אספסת שיובשה מלאכותית (קמח אספסת). קמח האספסת ניתן בנורמות דלהלן (בגרמים לראש וליום):

לקבוצת ניסוי			
בגיל 3 ח'	45	—	בגיל חודש
בגיל 4 ח'	170	—	בגיל 2 ח'
300	—		
400	—		

תוספת קמח האספסת היוותה 8% מערכה המזונית הכללית של המנה. קבוצת היקש(הביקורת) של עגלות לא קיבלה קמח אספסת כלל. שאר המזונות בתפריטי שתי הקבוצות היו שווים בכמות ובאיכות. בחודש הראשון לחיי העגלות היו מוסיפים את קמח האספסת בחלב, והחל מהחודש השני — בתערובת המזון המרוכז. הניסוי נמשך 105 ימים.

בתחילת הניסוי היה משקל העגלות שווה בשתי הקבוצות (37.5 ק"ג). בגמר הניסוי היה משקל העגלות שבקבוצת ההיקש 96.5 ק"ג לעומת 107.2 ק"ג בקבוצת הניסוי. התוספות היומיות היו — 561 ו-666 גר'. על כל ק"ג תוספת משקל בקבוצת ההיקש נצרכו 5.6 יח"מ, לעומת 4.7 יח"מ בקב' הניסוי (יחידת המזון ברוסיה שווה בערכה ל-0.8 יח"מ סקאנדינאבית, או ישראלית). גם במבחנים הפיסיולוגיים (של הדם) התבלטה עליונות העגלות שנהנו מתוספת קמח האספסת, מקרי תמותה לא אירעו בשתי הקבוצות, אולם בקב' ההיקש היו שכיחים מקרי שלשול, בה בשעה שבקבוצת הניסוי לא נרשם שום מקרה כזה.

תוצאות טובות הושגו גם בניסויים עם פרות חלב. הפרות שקיבלו 2 ק"ג קמח אספסת ביום, תוך איזון המנה מבחינת התצרוכת התיאורטית. הניבו 18.2% יותר חלב, לעומת קבוצת ההיקש, וההוצאה למזון לליטר אחד חלב היתה אצלן ב-22.3% נמוכה יותר.

המסקנה היא, איפוא: הוזלת מחיר קמח אספסת וצירופו לתפריט המזון של הבקר.